

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 19. Quid sit accidens proprium. Quid commune. Quotuplex, &
quale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

mutuæ, si quando causalitas desit, iuxta doctrinam datam. Inter essentiam tamen metaphysicam, & passiones eius cum ipsâ identificatas realiter adæquatæ, aut inadæquatæ, ordo prioritatis physice dari non potest: quia talis ordo physicam postulat distinctionem eius, quod prius dicitur, ab eo, quod dicitur posterius, ut est notissimum; atque ita tales passiones & essentia loquendo physice simultaneæ dicuntur simultaneitate identitatis, saltem inadæquatæ.

352 Quinto colligitur, quo iure dicatur demonstratio à priori; cum per unam passionem aut physice, aut metaphysice priorem, alteram posteriorem illâ demonstramus de essentia. A posteriori autem, cum vice versâ. Tertiumque proinde membrum demonstrationis à simultaneo adstrui debere pro casu quod demonstretur una passio per alteram ad eundem seriei gradum spectantem, eique proinde simultaneam, iuxta dicta *n... & n...* Quin imò si de priori, aut posteriori physice sermo sit, nulla demonstratio passionis metaphysice erit à priori, aut à posteriori; sed omnes à simultaneo, ut constat ex dictis.

353 Sexto colligitur demonstratione à posteriori omnem passionem propriam per aliam se posteriorem demonstrabilem esse, omnem verò passionem communem non item. Etenim passio per quam alia est demonstrabilis, cum illâ est connexa, ut est notum. Omnis autem passio propria cum omni priori se est connexa, non verò itidem omnis passio communis, ut satis superque constat ex dictis. Potest tamen fieri, & sæpe fit, ut passio communis posterior cum priore mutuò connexa sit, proindeque respectu eius sit passio propria, tamen si ambæ comparatione essentia anterioris sint passiones communes, ut ex dictis *Consect. 9.* liquidum est; quo casu prior earum passionum per posteriorem à posteriori demonstrabilis erit.

Consectarium 10.

354 Essentia metaphysica rei per duas passiones sibi immediatas alteram communem, alteram propriam frequenter ita solet exponi, ut non tam subiectum earum, quod proprie est metaphysica essentia, quam concretum ex subiecto, & illis resultans absolute talis rei essentia dicatur.

355 Sit nobis pro exemplo *leo*, cuius essentia in eo dicitur absolute consistere, quod sit animal rugibile, id est, potens sentire, & potens rugire, cum tamen essentia metaphysica eius subiectum sit potentia ad sentiendum, & potentia ad rugiendum, quarum prima passio communis, secunda autem passio propria talis subiecti est, idemque evenit in similibus. Iure tamen concretum ex subiecto, & passionibus propria, & communi, essentia etiam rei absolute appellatur; tum quia eiusmodi metaphysica subiecta, nisi per actus aut primos, aut secundos, cuiusmodi sunt ex suo conceptu eorum passiones, neque dignosci à nobis, neque notificari possunt (ut potest, quæ non per se, sed tantum per huiusmodi actus sub iudicium nostrum, subque enunciationem externam cadere possunt, ut ex dictis *disp. 2. q. 4.* & sæpe aliàs de modo nostro iudicandi compertum est) atque adeò loco quidditatis eorum concretum ex ipsis, ex dictisque passionibus est. Tum etiam quia inde factum est ut tale concretum essentia rei logica composita ex genere, & differentia veniat dicenda. Quocirca dicere solent logici primam rei proprietatem loco differentia-

eius poni, eodemque iure possent dicere poni loco generis primam rei passionem communem. Itaque in leone potens sentire, quod est animal, genus eius est; potens autem rugire, quod est rugibile, differentia; ex quibus duobus componitur essentia eius logica: Cum tamen essentia eius metaphysica subiectum sit talium concretorum, cuius subiecti passio communis est forma Prioris, & passio propria forma posterioris.

Hæc quadrant essentia metaphysicis atque logicis concretorum metaphysicorum. Essentia enim metaphysica actuum, siue formarum in abstracto aliter solent explicari, ut videbimus *disp. 25.* sicut & aliter ex genere, & differentia essentia logicæ componi iuxta *ibi* dicenda: Vide etiam, si placeat, quæ de rerum essentia diximus *disp. 9.* Et hæc factis modò de passione propria, & communi.

Hoc vnum restat advertendum. Quæcumque de passione propria, & communi essentia vniuersalis in hac quæstione dicta sunt, etiam habere locum, suâ seruata proportionem, in passione propria, & communi essentia singularis cuiusvis individui. Singula quippe individua suam propriam, & singularem essentiam habent; atque adeò etiam suas singulares proprietates, & passiones communes. De quibus proinde eodem pacto, suâ seruata proportionem, atque de proprietatibus, & passionibus communibus essentiarum vniuersalium, philosophandum est.

QVÆSTIO XIX.

Quid sit accidens proprium. Quid commune? Quomplex &, quale?

Sermo est de accidente sumpto specialiter ut *34* contraponitur passioni. Quod ex Porphyrio, *cap. de accident.* sic vulgò solet definiri, *Accidens est, quod adest, & abest præter subiecti corruptionem.* Verum definitio hæc aut insufficiens est, aut obscura. Nam accidens hominis est corrumpi, seu desinere esse; & tamen non adest præter subiecti corruptionem, aliaque plura sunt huiusmodi. Quare in hac, & in aliis Porphyrianis definitionibus, aut etiam assertionibus explicandis, & defendendis non est cur immoremur, ut sæpe noram.

Ergò circa primam quæstionis partem duobus *35* modis accipi possunt accidens proprium, & commune. Primo secundum se. Secundo ut vniuersalia, siue prædicabilia. Priori modo sumptum accidens proprium sic potest definiri. *Est prædicatum quoddam essentie adiectum, siue aliquid essentie adiciens, ipsique conueniens vnicè, & contingenter.* Accidens verò commune sic. *Est prædicatum quoddam essentie adiectum, siue aliquid essentie adiciens, ipsique conueniens contingenter, non tamen vnicè.* Eisdem definitionibus dedimus *suprà. q. 18.* & explicuimus pro passione propria, & communi, mutarè dumtaxat particulà *contingenter* in particulà *necessario*. Quare in eis iterum explicandis non est cur immoremur; recognoscantur dicta *ibi*, & huc applicentur, hæc solum differentia adnotatæ, quod passio, de qua *ibi*, necessariò; accidens verò, de quo hic, contingenter essentia conuenit, eo quod essentia suo præceptu, & naturâ cum passione connexa est, cum accidente verò non item.

Sumptum verò posteriori modo accidens proprium ita est definiendum. *Est prædicabile de multis ut quid*

quid adiectum, siue adiciens aliquid eorum essentia communi vnice, & contingenter. Accidens autem commune ita. Est prædicabile de multis adiectum, siue adiciens aliquid eorum essentia communi contingenter, non tamen vnice. Quarum etiam definitionum explicatio pariter ex loco citato petenda est, notatâ solum differentiâ necessitatis, & contingentia nuperrimè expositâ.

361 Quomodo autem accidens seu proprium, seu commune tum essentia specificâ, tum genericâ, tum physicâ, tum metaphysicâ &c possit accidens esse. Necnon, quo pacto illud non solum de subiectis inferioribus, sed etiam de essentia sibi equali, cuius est accidens, sit prædicabile, ex loco item citato petendum est. In hisce namque omnibus passio, & accidens prorsus conspirant.

362 Circa secundam quæstionis partem. Primò diuiditur accidens tum commune, tum proprium in physicum, & metaphysicum. Physicum est, quod physicè adicitur essentia, cuius est accidens. Metaphysicum, quod tantum per nostram rationem. Secundò, accidens physicum in intrinsecum per adhesionem, & extrinsecum, siue essentia non adhaerens, & mixtum ex vtroque diuidi potest. Pariterque metaphysicum in intrinsecum per identitatem, siue adhaerentem identitatem cum suo subiecto re ipsâ & semiextrinsecum, siue identitatem inadhaerentem, quia ex parte idem cum subiecto, ex parteque distinctum ab illo est. Exemplum primi membri sit vnio contingens extremo vnito; exemplum secundi vnio contingens obiecto vnito; exemplum tertij obligatio vera desumpta tum à præcepto extrinsecum superioris, tum à cognitione intrinsecâ subditi obligari; exemplum quarti, existentia contingens Petro; exemplum denique quinti coexistentia Petri cum Ioanne. Tertio diuidi potest accidens tum proprium, tum commune in prædicabile formaliter, & prædicabile materialiter. Tum in substantiale, & accidentale prædicamentali. Tum in incomplexum, & complexum. In posituum, & negatum &c. Recognosce has diuisiones traditas pro passione q. 18. & vniuersalius, falsiusque supra quæst. 7.

363 Circa tertiam partem quæstionis. Hic disputant aliqui, an de conceptu accidentis sit inherere, seu adherere subiecto vel actualiter, vel aptitudinaliter? Sed quæstio hæc, si in eâ sit sermo de inherentiâ, seu adherentiâ reali, solum potest habere locum circa accidens prædicamentale physicum substantia physicâ contrapositum. De quo alibi agit. Non circa accidens prædicabile de quo agimus modo; & de quo est certum sapè tale esse, vt nequeat physicè adherere subiecto, quia vel extrinsecum illi, vel identitatum est physicè. Nihilominus accidenti prædicabili, dum concipitur per modum actus, vt sæpe solet, & semper potest, ex proprio conceptu conuenit actualiter adherere subiecto, cuius actus concipitur, seu illud intrinsecè tangere adherentiâ scilicet, seu attingentiâ aut reali, aut rationis, iuxta diuersam actus naturam; id enim est de conceptu actus in vniuersum, vt constat ex doctrinâ traditâ supra disp. 8. q. 1. Quod propterea passioni etiam prædicabili, cæterisque quodammodo prædicabilibus commune est.

Hoc posito superest vt ex dictis quædam conclusaria eliciamus.

Confectarium 1.

364 Idem prædicatum sub diuersis considerationibus

potest esse passio, atque etiam accidens comparatione eiusdem subiecti.

Si enim sit metaphysicè tantum contingens comparatione subiecti, physicè tamen ipsi annexum, vt fieri potest, erit quidem passio quatenus physicam connexionem talis subiecti terminat: accidens autem quatenus non terminat metaphysicam. Similiterque poterit esse passio prout terminans connexionem moralem, & accidens prout non terminans physicam, nec metaphysicam. Vnde accidens in tria membra, quod ad rem attinet, diuidi poterit: nempe in accidens subiecto contingens metaphysicè, in contingens physicè, & in contingens moraliter, ita vt cōtingēs moraliter physicè quoque, & metaphysicè contingens sit, & contingens physicè etiâ metaphysicè sit contingens, sed non vice versâ.

Confectarium 2.

Id, quod est accidens contingens comparatione cuiusque essentia, non potest non esse etiâ contingens comparatione omnium passionum talis essentia.

Si enim alicui ex passionibus necessariò esse annexum, & ipsi quoque essentia mediâ illâ necessariò esset annexum, atque adeo ei non contingens contra suppositionem. Essentia quippe non potest non connecti cum omni eo, cum quo connectitur aliqua passio eius, vt potè cum omni sua passione connexa, iuxta doctrinam statutam q. 1.

Confectarium 3.

Id, quod est accidens contingens comparatione alicuius passionis essentia, non eo ipso comparatione essentia contingens est.

Est certum. Quia passio propria vt accidens contingens comparatur ad passionem communem eiusdem essentia, siquidem hæc sine illâ in alia essentia, cui est communis, esse potest, & tamen passio propria cōparatione essentia nullatenus cōtingens est.

Confectarium 4.

Tamen si accidens ex essentia demonstrari non possit: nihil verat essentiam ex accidente demonstrabilem esse. Et quoad quiditatem quidem semper ex prædicato accidentali sibi proprio, quâ tali essentia demonstrabilis est.

Prior pars confectarij inde constat; quia essentia cum accidente connexa non est; solum autem demonstrari potest ex aliquo, quod eius terminat connexionem. Secunda autem pars confectarij inde probatur; quia nihil verat accidens cum essentia connecti etiam prout existente, quo casu essentia etiam quoad existentiam ex accidente demonstrabilis erit. Tertia denique pars ostenditur; quia prædicatum accidentale, quâ tale, quando essentia est proprium, suo apte conceptu est prædicatum ipsi conueniens, & non aliis; hoc autem stare non potest absque eo, quod ipsa id ipsum sit, quod est, & non aliud, vt ex se constat, & ex dictis q. 18. conf. 8. Hoc autem idem est, ac eiusmodi prædicatum, quâ tale, cum eo quod talis essentia sit id, quod est, atque adeo cum quiditate eius connexum esse. Vnde confectum sit talem essentiam quoad quiditatem ex tali prædicato accidentali demonstrabilem esse, vt patet ex dictis.